

Digitální věková nerovnost

Autorky: Danijela Birt, Jadranka Brkić-Vejmelka, Ines Cvitković Kalanjoš

Srovnání věkových rozdílů v digitalizaci se ve světě, a dokonce i v Evropě, liší. Výzkum například ukázal, že starší Evropané používají internet méně často než jejich američtí kolegové. Rovněž existuje rozdíl mezi západní a severní Evropou ve srovnání s východní a jižní Evropou, přičemž Východoevropané a Jihoevropané využívají digitální služby méně často. Každá země by měla zavést zákony a předpisy, které podporují šíření informačních a komunikačních technologií a umožňují občanům právo na informace bez ohledu na to, kde se nacházejí. V rámci sociálního aspektu překonávání digitální nerovnosti by se mělo zvyšovat povědomí o potřebě získávat dovednosti v používání nových technologií a povzbuzovat zranitelné skupiny, jako jsou starší lidé, k používání nových technologií.

Z tohoto důvodu se se provádí stále více výzkumů zabývajících se digitálními technologiemi, které se snaží porozumět demografickému obrazu uživatelů, tj. zohledňuje se jejich věk, pohlaví, místo bydliště, úroveň vzdělání a příjem. Předpokládá se, že všechny tyto kategorie ovlivňují digitální propast, tj. nerovnosti.

Jedním z klíčových faktorů ovlivňujících digitální nerovnost je dovednost používat nové technologie. Schaarschmidt et al. (2012), se zaměřili na věkové rozdíly a jejich význam pro osvojení si určité inovativní digitální kultury a také související vzdělávací aktivity především mladších lidí. Autor Van Dijk zdůrazňuje nejdůležitější dovednosti: provozní, formální, informační, komunikační, kreativní a strategické, a definuje digitální nerovnost jako rozdíl ve vlastnictví výše uvedených dovedností. Dále Dijk ve svém textu zmiňuje několik úrovní digitální nerovnosti: přístup k digitálním technologiím, dovednosti využívat digitální technologie a samostatné využívání technologií. (Van Dijk, 2014, 140).

Uvažujeme-li o této otázce jako o vztahu mladí vs. staří, příliš ji zjednodušíme. Používání digitálních nástrojů ovlivňuje několik faktorů: pohlaví, socioekonomické prostředí, úroveň vzdělání a lokalita (venkov-město). Důležitá je také dostupnost sítí, připojení a počítačů, vytvoření prostředí, senzibilizace obyvatelstva a pobídky, tj. motivace k používání. Proto jsou neformální vzdělávání a výuka starších osob (prostřednictvím kurzů a seminářů) běžnou praxí. Příkladem může být nabídka bezplatných kurzů používání počítačů pořádaných sdruženími nebo jinými institucemi (jedním z možných příkladů je Městská knihovna v Zadaru).

Mnoha starším lidem, kteří nemají nejnovější digitální znalosti, hrozí, že zůstanou pozadu. Existuje několik příkladů, zejména během COVID-19, jako např: Žena, která si nenastavila mobilní platbu a zůstala sama v centru služeb ve ztrátě. V dalším případě byl starší Číňan bez telefonu vyzván, aby vystoupil z autobusu poté, co řidiči neukázal svůj kód zdravotního stavu prostřednictvím aplikace používané na všech veřejných místech. Tyto incidenty jsou jasnou připomínkou prohlubující se digitální propasti, která staví seniory do nezáviděníhodné pozice.

Vzhledem ke stárnutí populace v Evropě, Číně a rozvinutých zemích je digitální propast výrazným problémem. Vzhledem k rozvoji digitalizace po celém světě není spravedlivé ani žádoucí říkat, že je někdo na technologie „příliš starý“ nebo že technologie jsou jen „pro mladé“. Na celém světě se technologické společnosti snaží starší lidi vzdělávat a poskytují jim

v obchodech podporu, jak provádět digitální platby. Pokročilé technologie jsou speciálně upravovány s ohledem na seniory s cílem zlepšit kvalitu jejich života, například The Davos Agenda 2021.

Podle Dimić-Vrkić (2014) si musíme být vědomi potřeby neustálého investování do vzdělávání mladých lidí, protože nové technologie se velmi rychle mění a doplňují, a na druhé straně musíme zvyšovat povědomí o potřebě větší mezigenerační solidarity, abychom všechny tyto rozdíly snížili (Dimić-Vrkić, 2014, 421).

Generační rozdíl ve využívání digitálních služeb existuje, protože mladší generace jsou otevřenější k využívání nových technologií, ale souvisí také se vzděláním a kulturním kapitálem člověka. Když se snižuje digitální nerovnost, pak se snižuje i sociální nerovnost. (Krištofić, 2007).

Literatura:

Dimić- Vrkić, J. (2014). Problem digitalne podjele. *Napredak*. S. 419-433.

Krištofić, B. (2007). „Digitalna nejednakost“. *Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja*. 45(2), S. 165-182.

Schaarschmidt, N.; Dietsch, S. & Köhler, T., (2012): Mind the gap! High School students' attitudes toward computer-based learning; In: Bogazici University (Hrsg.). *Proceedings of the 11th International Conference on Information Technology Based Higher Education and Training ITHET 2012*. Istanbul.

Van Dijk, J. (2014). *Digital skills: Unlocking the Information Society*. New York: Palgrave Macmillan.